

ker n- punten... 53

17e jaargang, april 2002, nr 53

Inhoudsopgave

Colofon	pag.2
Van de redactie	pag. 2
Van de Voorzitter	pag. 3
Gesprek met Gemeente	pag. 4 en 5
Notulen A.L.V. 2001	pag. 6 en 7
Neerlands Schutterijen (2)	pag. 8, 9 en 10
Hart voor de kern	pag. 11 en 12
Observator	pag. 12

“Kernpunten” is een uitgave van de Vereniging
“De Oude Dorpskern” te Noordwijk Binnen.

ISSN: 1384-377X

SECRETARIAAT:

Van Struykstraat 6 (kraayvanger@wx.nl)
2203 HE Noordwijk

CONTRIBUTIE:

leden binnen de kern min. f.15

leden buiten kern van Noordwijk: min.f.20

Postbank: nr. 13 19 964

REDACTIE ADRES:

Duinwetering 27

2203 HL Noordwijk

REDACTIE:

W. Hekkens (w.hekkens@planet.nl)

A.W. Verburg (awverburg@wanadoo.nl)

C. Verweij (cverweij@wanadoo.nl)

LOSSE NUMMERS:

Zie redactieadres

COLOFON:

verenigingslogo: Wil de Mooy

cover: Hans Borkent

tekeningen: Hans Borkent

lay-out: Tom Verburg en Wim Hekkens

BESTUURSSAMENSTELLING:

Voorzitter: G.W. Aten

Secr.: R.J. Kraayvanger

Penn.nr.: E.J. Bonnike

Lid: R.J. van Oosten (Verkeer/R.O.)

Lid: W.Th.J.M. Hekkens (Kernpunten, Ledenadm.)

WERKGROEP CULTUUR EN EVENEMENTEN:

Will Kraayvanger-Padberg (PR en coördinatie)

Annemieke Passchier-Beugelsdijk (Marktmeester)

Ina C.M. Alders-Verhoeven (Acties)

Wilma Reiterer-Verhart (Acties en vrijwilligers)

Truus Beuk-Hagen (Muziek)

Janine I. Lamers (Kunst en exposities)

Greet van den Berg-Noordijke (Tuinmarkten)

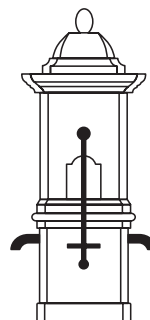
DE VERENIGING STELT ZICH TEN DOEL:

De bevordering en het behoud van de leefbaarheid op
zowel historische als sociale grondslag in en rondom de
oude dorpskern in Noordwijk Binnen van de gemeente
Noordwijk (.....)

Zij tracht dit doel te bereiken door actieve samenwer-
king van bewoners en ondernemers in dit gebied, in
nauw overleg met de overheid, en door alle middelen,
die het doel van dienst kunnen zijn”.

Het initiatief tot de vereniging werd genomen op 26
oktober 1985; de statuten werden op 14 februari 1986
verleden bij notaris Kantoor Van Hoeken en Janbroers.

*Overname van artikelen: alleen mogelijk in overleg met de
redactie.*

Vereniging “De Oude Dorpskern”

Van de Redactie

In dit nummer vernemen wij van het aftreden van George Aten, die al weer 10 (tien!) jaar voorzitter is van onze vereniging. Wij nemen afscheid van hem op de Algemene Ledenvergadering van 10 juni. Daarom vindt u ook het verslag van de ALV van vorig jaar afgedrukt.

Ruimte is ook gereserveerd voor een verslag van het gesprek met de gemeente, dat ons bestuur onlangs had. Zo kunt u goed volgen wat de gemeente van plan is en hoe ons bestuur daar over denkt.

Verder treft u het vervolg aan van het artikel van Floor ‘t Hooft over de nederlandse schutterijen.

Wim Hekkens gaat in het artikel “Hart voor de kern” na, wat de politieke partijen voor gedachten over de kern van Noordwijk-Binnen hadden. Aansluitend een observatie over de grootste verloedering op het Lindenplein tijdens de verkiezingen: het aanplakbord.

Tenslotte wekken wij u op úw observaties van onze woonomgeving naar de redactie te sturen. Handig is per email, maar niet noodzakelijk.

Redactie

Van de Voorzitter

*Geo. W. Aten,
Voorzitter*

U krijgt dit keer een voorwoord van een “demissionaire” voorzitter en dat past helemaal in deze tijd. Enkele dagen geleden trad het gehele kabinet af en werden al onze ministers demissionair, maar blijven op hun post tot de verkiezingen. Zo sta je aan de top en zo ben je weer een gewoon burger, terwijl er toch nog van je wordt verwacht dat de zaken goed worden afgehandeld totdat de nieuw gekozenen jouw taak gaat overnemen.

Zo zal het ook mij vergaan: uw “interim” voorzitter gaat na 10 jaar (!) zijn taak overgeven aan een nieuwe, op dit moment nog niet bekende voorzitter.

Ik ben weliswaar geen Wim Kok, maar blijf net als hij op mijn post totdat mijn opvolger door u is gekozen.

Het wordt wel wennen voor de heer Kok...het hele Nederlandse volk en de vele reporters van kranten en televisie die het allemaal beter weten, de pracht en praal, het reizen, de privé chauffeur, de lezingen en de partij congressen.

Als je plotsklaps al die voorrechten en privileges in moet ruilen voor een anoniemer bestaan, dan geloof ik toch dat ik als eenvoudig “demissionair” voorzitter van “De Oude Dorpskern” het gemakkelijker zal krijgen.

Ik wens dan ook de heer Kok veel sterkte en kracht toe.

Tsjonge, wat waren het een roerige weken in politiek Nederland en wat werd er veel afgekletst: onze satellietshotel in Frankrijk stond roodgloeiend !

Wij hadden al iets van het “fenomeen Pim” via de satelliet mogen meemaken maar de waarheid dient gezegd te worden dat ik mij meer occupeerde met het tailleren (snoeien) van mijn olijfbomen, dan het volgen van een kaalhoofdige politicus in driedelig.

En thuis op de kabel viel het kabinet !

Ik hoop van harte dat het nieuwe kabinet een positieve reflectie zal hebben op ons Gemeentebestuur, opdat wij als Vereniging “De Oude Dorpskern” een lange periode van optimale inspraak en samenwerking tegemoet gaan.

Over olijfbomen gesproken: ik verheug me meer dan ooit weer op onze fantastische tuinmarkt op 17 en 18 juni, onder onze prachtige linden en de majestueuze platanen op het Lindeplein : een beetje Provence (Frankrijk) in Noordwijk Binnen.

Tot dan ...et au revoir!

***ALGEMENE LEDENVERGADERING OP
MAANDAG 10 JUNI OM 20.00 UUR
IN HOTEL ROYAL, VOORSTRAAT 76,
NOORDWIJK-BINNEN***

Gemeente Noordwijk en Vereniging De Oude Dorpskern 10 april 2002

Onderwerp: informeren over de stand van zaken Plannen Kerkstraat eo

Aanwezig:

Dhr. Falco Bruens	Gemeente Noordwijk
Mevr. Caroline Versnel	Gemeente Noordwijk
Dhr. Evert Jan Bonnike	Vereniging De Oude Dorpskern (DOD)
Dhr. Robert Kraayvanger	Vereniging De Oude Dorpskern

R.J. Kraaijvanger

De heer Bruens geeft aan dat het doel van dit gesprek is DOD als belanghebbende partij bij te praten over de vorderingen van de plannen Kerkstraat en omgeving.

Eerst een korte terugblik. In december verleden jaar is de nota van uitgangspunten door de raad bekrachtigd. In het kort en niet uitputtend komen de besluiten hier op neer:

- Bouwkavel voor winkel, appartement en parkeergarage voor JEMO winkelier
- Bouwkavel voor winkel voor JEMO winkelier
- Intentie overeenkomst met Bureau Wildschut beëindigen
- Met D-winkels (Digros) kijken of binnen de nota van uitgangspunten een passende invulling gevonden kan worden. De Kuip locatie wordt wel betrokken maar niet als winkel / magazijn
- Grondeigenaren aan de kop van de Kerkstraat (Bronkhorststraat kant) stimuleren tot ontwikkeling van het gebied
- Herzien van het bestemmingsplan Zeestraat om parkeergarage en appartementen te kunnen bouwen
- Bezien hoe het pand Tramsteeg 12 zo lang mogelijk behouden kan worden

DOD geeft aan dat haar standpunt in overeenstemming zijn met deze besluiten, met de toevoeging dat in de raadsvergadering is aangegeven dat er een voorkeur is voor een in het historisch beeld passend pand op de Kuip locatie zo vlak tegenover de kerk, en dat het door DOD is begrepen dat de plannen voor een tweede supermarkt op de kop van de Kerkstraat van de baan zijn omdat er geen partijen zijn die belangstelling hebben, en dat de raad dit zeer toejuicht.

In januari/februari is de gemeente begonnen met de uitvoering van de nota. Gestart is met overleg met Dirk van den Broek en JEMO winkeliers. Inmiddels is een stedenbouwkundig plan van eisen in concept opgesteld. Bijvoorbeeld dat er niet meer dan 3 bouwlagen (begane grond plus 2 verdiepingen) mogen komen, waarvan de bovenste verdieping terugspringt danwel een schuin dak heeft, en dat er een parkeergarage moet komen met aansluitend parkeerbeleid. Dwz. een parkeerbeleid voor de lang- en kortparkeerders. DOD geeft aan dat rekening moet worden gehouden met de bewoners in de directe omgeving en omgeving Voorstraat die nu al moeite hebben hun auto in de buurt van hun huis te parkeren.

Digros/Zeestraat terrein

Een tekening van het DIGROS terrein/Zeestraat/Kuip gebied, opgesteld door Dirk van den Broek, wordt besproken waarop een eerste uitwerking te zien is.

Enkele punten daaruit:

- een grote ondergrondse garage voor + 260 auto's onder de Digros, door lopend onder Tramsteeg en huidig parkeerterrein Zeestraat
- behoorlijke uitbreiding van de Digros
- tussen lokatie de Kuip en het huidige Digros terrein een bevoorrading sinrit met de uitrit aan de Heilige Geestweg.

Op dit laatste punt geeft DOD aan dat zij daar bezwaar tegen maakt omdat dit veel problemen kan geven als de vrachtwagens de draai moeten maken de Heilige Geestweg op, en dat een uitrit tegenover de kerk in de plaats van een aangesloten gevel geen mooi gezicht oplevert.

In een verdere toelichting blijkt dat de parkeergarage aan de kant Heilige Geestweg (Kuip locatie) half bovengronds is ingetekend. Dat wil zeggen dat ongeveer 1-2 meter boven de grond je tegen een donker gat of dichte gevel aankijkt. DOD heeft hier grote bezwaren tegen.

Kop van de Kerkstraat

Gemeente geeft aan de Wildschut zijn grond heeft verkocht aan Hoogvliet. DOD concludeert dat daarmee de dreiging van een tweede supermarkt weer actueel is geworden. Het bestemmingsplan maakt dat ook mogelijk. Gemeente tracht door een aantal maatregelen opgenomen in een voorbereidingsbesluit voor wijziging van het bestemmingsplan de consequenties te beperken. Bijvoorbeeld door de te bebouwen oppervlakte te koppelen aan een bijbehorende parkeervoorziening, gebouwde parkeervoorziening toe te staan (parkeergarage) en het verhogen van de maximale bouwvolume. Gemeente kan echter niet in het bestemmingsplan nu opeens stellen dat er geen supermarkt mag komen.

DOD geeft aan dat wat de gevolgen voor parkeren, verkeerscirculatie en bevoorravingsverkeer we weer bij af zijn. Er is hier al vele malen over gebogen maar men kon geen oplossing vinden die acceptabel is voor alle partijen. DOD laat dan ook optekenen dat zij tegen de gevolgen van de komst van een 2e supermarkt grote bezwaren heeft. Voor de goede orde, DOD heeft geen bezwaar tegen komst van de supermarkt zelf.

Hoe nu verder?

- gemeente is met JEMO winkeliers in gesprek over de Digros / Zeestraat plannen
- een start wordt gemaakt met het opstellen van het parkeerbeleid voor dit gebied
- bekeken wordt wat voor appartementen er zullen komen boven de winkels

Over ongeveer 3 maanden zullen de plannen in een ver genoeg stadium zijn om deze met alle betrokken partijen verder te bespreken en aan de politiek voor te leggen. DOD geeft aan zich intern te beraden of en welke stappen zij voor de bescherming van haar belangen zal moeten nemen.

zaterdag 15 juni 2002 van 10.00 - 17.00 uur
zondag 16 juni 2002 van 11.00 - 17.00 uur

1. Opening

De voorzitter George Aten opent de vergadering en heet alle aanwezigen welkom. De voorzitter memoreert dat afgelopen jaar voor de vereniging vele bewogen maanden zijn gepasseerd wat in de Kernpunten is aangehaald en we tijdens deze vergadering nog verder zullen toelichten.

2. Mededelingen van het bestuur

Vz. meldt dat de vereniging een bezwaarschrift heeft ingediend tegen de bouw van een fitnesscentrum op het terrein van Putman aan de Voorstraat. Het bezwaarschrift ligt ter inzage

De secretaris kondigt aan dat dit zijn laatste vergadering is en dat de heer Kraayvanger voorgedragen wordt, en dat de heer Dick Jan den Haan zich terugtrekt als bestuurslid

Het verslag wordt behandeld van de 15e algemene ledenvergadering 26 juni 2000. Het verslag ligt ook ter inzage. Geen vragen of opmerkingen. Het verslag wordt goedgekeurd.

3. Financieel overzicht 2000

De penningmeester neemt het woord. Jan Heus heeft dit jaar de het financieel verslag opgesteld. Eindresultaat was fl. 4128,00 positief. Een in het oog springende wijziging is dat kosten voor de muziek tijdens de elementen nu direct worden afgetrokken van de opbrengsten. Evenementen hebben per saldo 4.000 gulden minder opgebracht, maar ook aan de kostenkant is zuiniger aan gedaan, dus het resultaat bleef gelijk. Verder zijn gelden besteed aan het verkeersonderzoek. Het eigen vermogen is gestegen naar fl. 75.674.

Hans Landzaat vraagt waarom de onkostenpost evenementcommissie zoveel hoger is dan andere jaren. Penningmeester geeft aan dat de leden van de commissie zijn getraakteerd op een etentje.

Ten opzichte van de begroting voor 2000 is het begrote resultaat van fl. 2.000 negatief in werkelijkheid 4.000 positief. Dit komt door de lagere kostenpost voor speciale acties. Dit wordt naar de begroting voor 2002 geschoven.

Er worden verder geen vragen gesteld. De kascommissie heeft geen opmerkingen. De voorzitter verleent, onder dankzegging, decharge aan de penningmeester.

4. Benoeming nieuw lid kascommissie

Vz. bedankt Don de Vreede voor de afgelopen twee jaar. Vz. vraagt dhr. Dingeman Klein deze taak op zich te nemen. Deze gaat akkoord.

5. Verslag 2000 van de secretaris

De secretaris doet verslag over in het oog springende ontwikkelingen in 2000. Eerst wordt het alternatieve plan Nieuw Bronsgeest aangestipt.

Ook onze bezwaren betr. het verkeerscirculatieplan hebben geresulteerd in een verkeersrapport opgesteld in opdracht van de vereniging. Het plan is aan wethouder Sweers overhandigd.

Met betrekking tot de ontwikkelingen rondom de Kerkstraat ging de gemeente voortvarend van start met een aantal discussieavonden. Toch liep op het eind de inspraak vast en ging de gemeente zelfstandig verder. Er is nog geen definitief plan.

Wijzigingen in het bestuur en de commissies worden doorgenomen. Een werkgroep Ruimtelijke Ordening is in het leven geroepen ter ondersteuning van het bestuur.

De secretaris geeft een pluim aan de leden van de evenementencommissie. De

successen van de muziekuitvoeringen op de zondagen en de traditionele tuinen en kerstmarkt worden zeer gewaardeerd gezien de vele bezoekers. Hulde!

6. Bestuursmutaties

Voorzitter geeft aan dat hij herkiesbaar is voor nog één jaar. De secretaris Michiel de Vreede treedt af als secretaris. Voorzitter vraagt hem nog één jaar als bestuurslid te blijven. Michiel gaat akkoord. Secretaris stelt zelf de opvolger Robert Kraayvanger voor. Vergadering gaat akkoord. Aftredend en niet herkiesbaar is bestuurslid Dick Jan den Haan. Voorzitter dankt hem en Michiel namens de leden heel hartelijk voor de bewezen diensten.

Het bestuur 2001 is dus als volgt:

Voorzitter	George Aten
Penningmeester	Evert Jan Bonnike / Hans Sytsema
Secretaris	Robert Kraayvanger
Lid	Rutger van Oosten
Lid	Michiel de Vreede
Lid	Wim Hekkens

Werkgroep Ruimtelijke Ordening voorzitter	Ton van den Berg
Evenementencommissie voorzitter	Will Kraayvanger

7a. Bronsgeest / Offem-Zuid

Het bestuur heeft de hulp ingeroepen van de advocaat dhr. Van Schouwenburg, met betrekking tot onze bedenkingen over de plannen van de gemeente. In de Kernpunten is hierover gepubliceerd. Rutger van Oosten krijgt het woord. Hij geeft toelichting op het antwoord van de gemeente op de pleitnota. Vz. geeft mogelijkheid tot vragen stellen over dit onderwerp. Hans Landzaat vraagt of het klopt dat het bestuur te laat was met reageren op dit onderwerp. Vz. geeft aan dat dit niet het geval was.

Vz. vraagt vervolgens aan de vergadering of zij akkoord gaat met het doorgaan op de ongeslagen juridische weg. Victor Salman reageert dat zijns inziens deze weg niet tot het gewenste resultaat zal leiden en dat het wellicht verstandiger is om te kijken of in overleg met gemeente te komen om compromissen te sluiten op de relevante punten. Bestuur reageert. Vergadering gaat akkoord met de ingeslagen juridische weg.

7b. Kerkstraat

Gesproken wordt over de gepresenteerde modellen in het rapport van de gemeente. Het is een hele puzzel. Gesuggereerd wordt dat de vereniging zich beeraadt over een voorkeursmodel. Bestuur geeft aan dat dit inmiddels is gedaan; een combinatie van kleinschaligheid met hofjesstructuur en voldoende parkeergelegenheid en met een passend verkeerscirculatieplan. De vraag is of de gemeente dit financieel er voor over heeft.

Victor Salman geeft aan dat de vigerende plannen eigenlijk de start is van een grootschalig plan. Hij stelt dat de vereniging hier waakzaam moet zijn. Bestuur zegt dit te zullen doen.

Uit de zaal wordt gevraagd of er plannen bekend zijn bij het bestuur over de bouwplannen van St. Jeroen. Bestuur is hiervan niet op de hoogte.

8. Rondvraag

Er zijn geen vragen.

De voorzitter sluit de vergadering en nodigt de aanwezigen uit voor een drankje.

Organisatie der schutterijen

F.W. 't Hoof

Vanaf de jaren 1570 werden de bestaande schutterijen overal gereorganiseerd tot een volwaardige burgerwacht en bij de Unie van Utrecht in 1579 werden ze erkend.

Artikel. 25 der Unie zegt het volgende: De Magistraten moeten beloven te onderhouden alle Schutterijen, Broederschappen en Collegiën, die in de Steden en Vlekken van deze Unie zijn.

Over de verandering in 's Lands regering door de Unie gemaakt, had men echter de Schutterijen niet afzonderlijk geraadpleegd hetgeen veel onduidelijkheid en onrust te weegbracht en dit deed ongetwijfeld de kiem tot de twisten ontstaan, die gedurig onze republiek hebben geteisterd.

De Unie bleef het beginsel volgen van de algemene krijgsdienst. Daardoor hielden de schuttengilden op te bestaan. Zij versmolten met de gehele gewapende burgerij, als het meer bijzonder geoefend en gewapend gedeelte der poorters. Burgerwachten en schutterijen, burgervendelen en poorters werden woorden van dezelfde betekenis.

Alle burgers van 18 tot 60 jaren waren dienstplichtig. Het was voornamelijk de Prins van Oranje, die na de Unie deze nieuwe regeling invoerde. Bloei en verval losten elkaar voortdurend af.

Federalisme, versnippering, onderlinge naijver tussen de verschillende gewesten waren menigmaal de oorzaken, die aan het welzijn der verenigde Republiek knaagden. Een hoogst gebrekkige regeringsvorm, gegrond op de Unie van Utrecht, die niet geschikt was om als grondwet voor de Staat te dienen, werkte verwarring en tweedracht in de hand.

De inwendige huishoudelijke toestand van de Staat was vol van de grofste gebreken. Omkoping bij de hoogste ambtenaren, was geen vreemd verschijnsel.

Vonnis van een slapende schildwacht in de zestiende eeuw.

Alsoo de vertegenwoordighe Jan Dirxz., Droogscherer en burger te S., onder den hove van F. gevangen, vermidts hy in de nacht te S., voor eenen anderen wakende, op der schildwacht is bevonden slapende, contrarie der Ordonantie, ende Artyckelbrieff by die van S. bezworen, aan lyff ende leven gestraft verdient te worden.

Niet te min 't voorsc. Hoff, meer geneyght tot gratie dan tot strengheyt, in den naeme ende wegen van de graven van Hollant en Zeelant, condempneert denselven Jan Dircxz., dat hij voirtaen noyt weder voor yemant anders sal mogen waken, dan voor hem selven, en voortz., dat hem die Scherprichter een lit van den cleynen vingher van syn lincker hant sal afhouden. Actum 23 Novembris Ao. MDXXVL.

In de herstelling van het Stadhouderschap lag het enige redmiddel. Weldra was in alle provincies de Prins van Oranje, Willem IV, in het bezit van die waardigheid. Een algemene geestdrift scheen te ontwaken. De weerbare manschap werd gewapend, de in verval geraakte schutterijen werden hersteld en alle pogingen aangewend om het land in goeden staat van tegenweer te brengen. Die maatregelen werden dan ook tijdelijk met gunstige uitslag bekroond. De krachtige regering onder Willem IV deden handel en nijverheid opbloeien.

PAUL KNEVEL schrijft in zijn "Onder gewapende burgers": Het schutter-zijn was geen vrijwillige keus. Opname in de schutterij was dus een 'burgerplicht', waaraan men slechts met toestemming van hoofdofficieren en stadsbestuurders en tegen extra belasting kon onttrekken. Dit wil niet zeggen dat alle weerbare mannen ook daadwerkelijk dienden. In de praktijk wisten verschillende groepen, waaronder doopsgezinden, regenten en aller-

lei personen die een ambtelijke of dienstverlenende functie vervulden, vrijstelling te verwerven. En van de overigen was lang niet iedereen welkom. Schutters moesten namelijk 'eerlijke luyden' zijn die in staat waren hun eigen wapenrusting te betalen. De zeventiende-eeuwse schutterijen hadden een 'militair' karakter. In de praktijk van alledag vertaalde dit zich vooral in de verplichting tot wachtlopen. Iedere avond weer, om een uur of negen, meldde zich een groep schutters bij hun officieren om vervolgens de nacht in een van de wachthuizen door te brengen en geregeld de ronde te doen. Daarnaast werden de schutters geacht oproeren neer te slaan en te assisteren in geval van brand. Maar in oorlogstijd konden zij ook worden ingeschakeld bij militaire expedities.

In het Gemeente Archief Noordwijk bevindt zich onder Nr. 767 een lijst van de weerbare mannen in het jaar 1672. Het is in slechte staat en niet altijd leesbaar. Herman Schelvis bewerkte dit archiefstuk tot een leesbaar document waarin ca. 350 namen genoemd worden van de mannen uit de quartieren Voorstraet, Offem, De Croft, De Kerkstraet, de Dwers Kerckstraet, De Moolensteegh, De Crepelstraet nu Raetshuijsstraet, De Cruijswegh, De Cleij, De Nes, Langevelt en Noortwijck op Zee. Het waren deze mannen dewelcke in conformatie van de aenschrijvinge van de Eed.Mog.Heeren Gecommitteerde Raden in dato den 16e februarij 1672 op de wapenen zijn gestelt. Vele bekende Noordwijkse namen zijn hier in terug te vinden.

Het Noordwijkse Archief herbergt overigens nog vele zaken betreffende de Schutterij, zoals o.a akten van eedsaflegging, lotingsregisters van de rustende Schutterij en inkwartieringslijsten.

Ondergrondse kwalen der Republiek en eveneens in de schutterijen bleven echter voortduren. Behalve groeiende innerlijke verdeeldheid, werkte de uitwendige rust verlamdend. Om de weerbaarheid van het land bekommerde men zich niet en land- en zee-macht werden meer dan ooit verwaarloosd.

De schutterijen kwijnden en geraakten wederom geheel in verval.

Toen prins Willem V het bestuur aanvaardde in 1766 stond hij voor een vrijwel hopeloze taak. Een inwendige verdeelde staat ten prooi aan trouweloze staatkunde van Frankrijk en de aanmatigen van Engeland.

In 1772 komt weer een ommekeer ten goede. Er gaan stemmen op tot vorming van een Burger Landmilitie. Een geestdrift voor een burgerbewapening begon zich te ontwikkelen. Het werd aangeprezen als het enige middel om binnen - en buitenlands geweld te keren. Het land werd overstroomd met geschriften waarin de wapenhandel der burgerij werd aangeprezen. Dat er uit bepaalde hoek oppositie ontstond is begrijpelijk. Zo had men op het land weinig ingenomenheid met deze wapenhandel. De "Neerlandse Landman" voelde in aanvang weinig enthousiasme om zijn spade tegen een vuurroer te

verwisselen. De weerbare manschap ten platte lande van 18 tot 60 jaar werden geselecteerd, ten einde daaruit bij loting de derde man op te roepen om geoefend te worden.

In de steden echter had het tegenovergestelde plaats, met geestdrift werden daar de wapenen opgenomen. De vervallen schutterijen werden opnieuw gewapend en geoefend. Tal van requesten tot herstel der schutterijen getuigen van haar heerlijk vervallen toestand en het verlangen tot een nieuwe aanpak. Men marcheert weer met vliegende vaandels en slaande trom.

Een hervormingsgeest was zich bezig te ontwikkelen. In de aanvang stelden zich de revolutionairen ten doel, het beperken van de macht der Stadhouders. Verscheidene steden en gewestelijke regeringen die hierin een geschikt middel zagen tot vermeerdering van haar gezag, reikten in den beginne de revolutie de hand en begunstigten dus ook de burgerbewapening. Toen echter daarop de schutterijen en gewapende corpsen de voorvechters werden der volkssoevereiniteit, toen de revolutie zich niet zo uitsluitend tegen de Stadhouder begon te richten, maar tegen de in regering vertegenwoordigde aristocratie, toen begon menig regeringslid van mening te veranderen. Heftige botsingen waren het gevolg tussen de stedelijke overheden en de schutterijen.

De regering ziet zich genoodzaakt 16 gecommiteerden uit de burgerwacht als zodanig te erkennen en met hen als afgevaardigden van het volk te onderhandelen. Een belangrijke omwenteling dus in het voordeel van de burgerbewapening.

Ongewisse tijden breken echter aan voor de schutterijen. De Franse invasie heeft plaats in 1794. De stadhouder wijkt uit. Een voorlopige regeling uitgevaardigd door de Nationale Vergadering met een Algemene Wet op de gewapende burgermacht wordt van kracht.

Met een grote stap slaan we de periode van de Franse heerschappij over met alleen de notitie dat de schutterijen in verschillende vormen op gingen in de Nationale Garde.

De dagen van het Keizerrijk zijn in 1813 echter geteld. In november in dat jaar brak voor ons de dag der vrijheid aan. Willem I wordt in dit jaar prins der Nederlanden en in 1815 soeverein Koning. Reeds op 20 december 1813 wordt het besluit genomen een nieuwe gewapende burgermacht te vormen die daarbij verdeeld wordt in een landstorm en landmilitie.

De landstorm zou bestaan uit alle weerbare mannen van 17 tot 50 jaar. Iedere man, bezitter van geweer of jachtroer, zou daarmee gewapend op de algemene exercitiën verschijnen, tevens stond het vrij zich van sabels en pistolen te voorzien. Wie geen wapen bezat zou worden voorzien van een piek, volgens model door het departement van oorlog te bepalen.

De exercitiën zouden worden bestuurd door oudgedienden. Bij gemis van een genoegzaam aantal zodanige militairen was het gemeentebestuur bevoegd om dit gemis aan te vullen door oudere, ervarene en moedige mannen, die deze taak uit liefde voor het vaderland op zich zouden nemen. De exercitiën moesten plaats hebben des Zondags tussen de ochtend- en middagkerk. De landmilitie, geformeerd uit de landstorm, zou voornamelijk bestemd zijn tot verdrijving van de vijand en tot verdere bescherming van de vaderlandse grond.

Bij een wetswijziging in 1815 wordt een verdeling ingevoerd tussen dienstdoende en rustende gilden. In alle steden en plaatsen waarvan de bevolking binnen de besloten kring der gebouwen 2500 zielen of meer bedroeg werden dienstdoende schutterijen gevormd, op de overige plaatsen waren zij rustende schutterijen. Noordwijk zal dus met zijn ca. 2500 inwoners op dat tijdstip geen grote inbreng gehad hebben in de landmilitie maar zal over een rustende schutterij hebben kunnen beschikken ter verdediging van de dorpse belangen. Dit wordt bevestigd door de archiefstukken, die in de jaren 1828 tot 1907 steeds situatielijsten en inschrijvingsregisters bevatten van onze Noordwijkse rustende schutterijen.

Nu de gemeenteraadsverkiezingen achter de rug zijn willen we de balans eens opmaken over de plannen die de deelnemende fracties op hun programma hebben over zaken die De Oude Dorpskern en het beschermd dorpsgezicht aangaan.

Immers niet alleen de bouw van nieuwe woningen bepaalt het leefgenot in Noordwijk, ook het behoud van wat we hebben is daarbij een noodzakelijke voorwaarde.

We hebben daartoe de programma's van de aan de verkiezingen deelnemende partijen naast elkaar gelegd en kwamen tot de ontdekking dat slechts weinigen oog hebben voor de karakteristieke eigenschappen van hun dorp. Reden temeer om in de komende vier jaar nauwlettend te volgen of het weinige dat in de programma's te vinden is ook werkelijk tot uitvoering komt. We blijven attent.

Noordwijk Totaal, de grootste partij heeft een fraai ogend programma uitgebracht, openend met de kreet "Wij maken harde afspraken" en met de mededeling diep geworteld te zijn in de Noordwijkse samenleving. Zouden ze dus ook echt het dorpsgezicht willen beschermen?

Al lezend in het programma kom je de volgende uitspraken tegen:

"Een van onze speerpunten is ook de betrokkenheid van de burgers bij het besturen van ons dorp zo optimaal mogelijk te maken."

Onder het kopje Architectuur vinden we:

"Noordwijk Totaal is van mening dat met de architectuur in het algemeen in Noordwijk zorgvuldig moet worden omgesprongen. In de beide dorpskernen dient naar onze mening zoveel mogelijk in een passende bouwstijl te worden gebouwd. De Vereniging de Oude Dorpskern en het Genootschap Oud Noordwijk zullen vroegtijdig ter advisering moeten worden betrokken bij de bouwplannen die in de dorpskernen worden ontwikkeld."

"Noordwijk Totaal wil een gemeentelijk beeldkwaliteitplan dat voldoende mogelijkheden biedt om excessen op ontwerpgebied te voorkomen."

Ook de Kerkstraat wordt in het programma niet vergeten.

Het stelt: "Noordwijk Totaal voelt zich verplicht om een eind te maken aan de jarenlange tragedie van de ontwikkelingen rond de Kerkstraat. Wij zullen actie ondernemen en kijken naar wat er daadwerkelijk te realiseren is, rekening houdend met het aanbieden van een evenwichtig voorzieningsniveau."

We zullen ze graag aan de beloofde inspraak houden!

"Grootstedelijke problemen sluipen ons dorp in" stelt De Progressieve Combinatie en gaat dan verder met "Denk aan de met auto's dichtslibbende straten... Juist in zo'n situatie is er behoefte aan daadkrachtig bestuur en een gemeentelijke overheid die zijn verantwoordelijkheid neemt om samen met burgers en instellingen problemen aan te pakken."

Wat ruimtelijke ordening betreft vinden we een stukje over de Kerkstraat en omgeving

"De progressieve Combinatie van PvdA, Groen Links en D66 wil een veel soberder en kleinschaliger invulling. Een invulling die aansluit bij het karakter van de oude kern van Noordwijk Binnen. De geforceerde verplaatsing van de winkels uit het JEMO-centrum wordt losgelaten waardoor ruimte ontstaat voor seniorenhuisvesting. In samenspraak met St. Jeroen wordt een hofjesmodel uitgewerkt. Een tweede grote supermarkt is niet noodzakelijk. De locatie de Kuip kan worden gebruikt voor beperkte uitbreiding van het gemeentehuis. Samen met de Digros wordt een parkeerkelder ontwikkeld. Er komt een veilige route van de nieuwe woonwijk Boechorst naar de Kerkstraat."

Het gemeentelijk monumentenbeleid komt maar niet van de grond schrijft de Progressieve Combinatie. Wat dat betekent voor De Oude Dorpskerk blijft in het midden.

Wel visie over de Kerkstraat, niet over de problemen verband houdend met toenemende verkeersdruk op de Voorstraat, van Limburg Stirumstraat en Bronckhorststraat.

Afwachten dus maar hoe de problemen samen met burgers en instellingen zullen worden aangepakt. Overleg, inspraak, advies alles is voorstelbaar, we zijn benieuwd wat het wordt.

Het programma van het CDA bevat slechts één kleine alinea onder de titel "De karakteristiek in de oude dorpskern blijft behouden", met daarin:

- de Kerkstraatontwikkeling moet leiden tot een versterking van de winkel-functie en wat als gevolg een verbetering van de kwaliteit van dit gebied heeft. (letterlijke tekst)

- er moet een lijst opgesteld worden van panden die karakteristiek zijn voor het karakter van Noordwijk.....

De vrijblijvende mededeling dat de bereikbaarheid van Noordwijk verbeterd dient te worden maar dat dit niet mag leiden tot meer overlast is het enige waaruit een begrip voor het behoud van het karakter van de kern kan worden afgeleid.

Geen programma dat houvast biedt voor een beleid voor wat betreft de monumentale waarde van Noordwijk Binnen.

Ook het programma van de VVD munt in deze niet uit in duidelijkheid. Het meldt de gewenste bouw van een parkeergarage aan de Zeestraat zijde, wil het beschermd dorpsgezicht uitbreiden (waarmee??) en wil een actief monumenten-beleid voeren.

Kortom geen programma waarop de kritische burger kan reageren.

De lijst van de Christen Unie is kort en bevat geen specifieke punten voor wat de dorpskern betreft.

Het geheel overziende is de conclusie dat eigenlijk alleen Noordwijk Totaal een visie biedt op het belang van het verleden van de dorpskern.

Wij zullen als vereniging de vinger aan de pols houden en zien in hoeverre de diverse partijen waar maken wat zij in hun verkiezingsprogramma beloofden met betrekking tot de Oude Dorpskern en het beschermde dorpsgezicht.

U kent ze wel, die borden. De knapste mannen en vrouwen van de partij staren je aan. Voorzien van lijstnummer en slagzin, de één nog stomp-zinniger dan de ander, de ander nog meer belovend dan de één. Daarna komen de plakkers die wat later opstonden er brutaal overheen plakken. Het papier, zwaar geworden van het plaksel, buigt langzaam naar voren, zakt af, scheurt. Op het Lindenplein staat er zo een.

Voor wie staat het er? Beschouwt de politiek de kiezer als zo stompzin-nig, dat die deze rommel nodig heeft?

Dames en heren politici, laat uw eerste daad er één zijn van erkenning van de intelligentie van de kiezer en eerbied voor de schoonheid van ons dorp: verwijder voor eens en altijd deze foeilelijke borden uit ons dorp, te beginnen met het Lindenplein! Uw kiezer gaat al gebukt onder de kilo's van eerzame stencils, gelikte glossy's en fraaie flyers, naast alle boeiende interviews in de huis-aan-huislitteratuur.

Observator